

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) L(44)
Štev. (Nº) 31

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
15 de agosto - 15. avgusta 1991

ADŽIĆ SPET GROZI

Na tiskovni konferenci 7. avgusta v Ljubljani so trije predstavniki vlade, notranji minister Igor Bavčar, obrambni minister Janez Janša in minister za informacije Jelko Kacin mednarodni javnosti predložili stališča šefa generalnega štaba jugoslovanske armade generala **Blagoja Adžića**, ki jih je ta izjavil na tajnem sestanku višjih oficirjev 5. t. m.

Pripomniti moramo, da je isti general že v začetku julija zagrozil Sloveniji, da jo bo napadel in uničil vso njeno „živo in mrtvo silo“, kar so komaj preprečili pametnejši generali. Tudi sedanji zlohotni načrt, ki gre proti vsem dogovorom s federacijo in tudi Evropo, je izdelan v podobnih megalomanskih slikah.

Načrt nam je poslala Slovenska tiskovna agencija v angleščini in ga podajamo v prevodu:

Razmerje med JLA in Slovenijo:

— Odlok predsedstva Jugoslavije, da se JLA umakne iz Slovenije, je bila le taktična poteza z namenom, da se prepreči povečanje oboroženega spopada med JLA in TO Slovenije ter da se pridobi na času in se JLA izogne izgubam v lastnih vrstah;

— JLA mora zavlačevati umik edinic iz Slovenije kolikor je možno, mora postaviti razne nove pogoje in tako dopuščati nadaljnje vmešavanje v notranje zadeve Slovenije, istočasno pa mora neprestano groziti z oboroženimi represalijami v primerih, ko bi TO Republike Slovenije poskušala preprečevati delovanje JLA;

— treba je onemogočiti konsolidacijo razmer v Sloveniji z uporabo lažnih obtožb, groženj, napadov in umorov. Nekatere zapuščene vojašnice je treba podminirati in pripraviti za porušenje s pomočjo daljinske sprožitve na določen čas; nekateri oficirji JLA so prešli v vrste TO po ukazu obveščevalne službe JLA z namenom, da jih bodo uporabili v poznejših kampanjah za linijami TO Slovenije;

— trgovske stike s slovenskimi podjetji je treba prekiniti;

— vso lastnino JLA je treba polagoma umakniti iz RS, prav tako vso ekipo v vojašnicah ali na teh stavbah, tako se prepreči, da bi TO Slovenije prevzela poslopja in jih uporabila;

— ko bo umaknjena večina enot, opreme in družin vojaškega osebja, je treba najti razloge za povračilne mere z uporabo jugoslovanskega letalstva, ki naj napade slovensko infrastrukturo in ekonomijo. Jedrski centrali v Krškem je treba onemogočiti delovanje z napadom na shrambo jedrskih odpadkov in na zunanjo poslopja, ki so potrebna za delovanje jedrske centrale. Te mere je treba podvzeti v primeru, da se Slovenija odcepi od Jugoslavije (toda ne v primeru združitve z namenom, da se ustanovi zveza ali sporazum in Slovenija ostane v federaciji);

— vse to je treba opraviti v sodelovanju s srbsko koalicijo, tako da se oslabi volja in odločnost vodstva in slovenskega naroda za združitev od

Jugoslavije. V ta namen se morajo uporabiti vsa možna sredstva in metode, predvsem na ekonomskem, finančnem, zunanjepolitičnem in vojaškem polju. Tudi sporazumi med političnimi subjekti v Jugoslaviji med reševanjem krize in v iskanju rešitve za koeksistenco jugoslovanskih narodov v prihodnosti;

— v primerih, da bi imela JLA težave pri umikanju iz Slovenije ali bi bila zadržana zajeta oprema, bodo morali izvesti opozorilne zračne napade na izbrane cilje ali pa ustaviti umik edinic iz Slovenije in te obdržati v Sloveniji v popolni bojni pripravljenosti v okoliših mest Maribora, Ljubljane, Postojne in Novega Mesta;

— slovenski predstavniki morajo biti stalno izločeni iz dogovarjanja med republikami, opcija JLA za rešitev Jugoslavije pa mora biti neprestano afirmirana, tako da se noben problem federacije ali njene eventualne združitve ne more rešiti brez vpliva in sodelovanja vojaškega vrha;

— financiranja JLA se mora rešiti samo s primerno emisijo in iz dohodkov federacije ter tudi z maksimalno porabo federalnih rezerv in — če je potrebno — s prisilno konfiskacijo republiške in privatne (podjetja) lastnine;

— s kombinacijo raznih mer in s sodelovanjem vseh članov srbske koalicije bo Slovenija ekonomsko izčrpana v največji meri in tako prisiljena odstopiti od združitve. Tu bomo morali manipulirati s čedalje večjim socialnim nezadovoljstvom prebivalcev, ki ga moramo usmeriti proti oblasti;

— povečati kolikor je možno ozemeljske zahteve sosednjih držav po delih ozemlja Republike Slovenije in Republike Hrvaške.

Strah pred priznanjem

Slovenijo je obiskala avstrijska parlamentarna delegacija, ki jo je vodil predsednik zunanjepolitičnega odbora Peter Scheider. Najprej se je sestala s članom predsedstva Republike Slovenije dr. D. Plutom, nato s predsednikom Demosa dr. J. Pučnikom in na koncu še s predsednikom vlade Lojzeto Peterletom.

Vodja delegacije Scheider je med pogovori izrazil veliko zadovoljstvo avstrijskega parlamenta zaradi zrelosti mlade slovenske demokracije in zaradi pokončnosti Slovenije v najtežjih trenutkih. Slovenski premier je v zvezi s temi, sicer lepo zvenečimi besedami, žal pa zelo splošnimi, poudaril, da bi morala Evropska skupnost Slovenijo obravnavati kot poseben primer, saj ima naša republika vse attribute državnosti. Rekel je tudi, da smo se za tri mesece res odpovedali izvajanju deklaracije, nikakor pa ne samostojnosti.

Na pogovorih z delegacijo slovenskega parlamenta, ki jo je vodil dr. France Bučar, je tekla beseda zlasti o morebitnem

Pred vrati spremembe v slovenski vladi?

Že dalj časa slovenski mediji poročajo o tem, da naj bi v slovenski vladi prišlo do sprememb, konec prejšnjega tedna pa so se za zaprtimi vrati sestali člani sveta Demosa, ki so se ukvarjali predvsem z rekonstrukcijo vlade in s tem zagotovitvijo njene večje učinkovitosti. Po besedah dr. Jožeta Pučnika, predsednika Demosa, so predstavili različne modele organiziranosti vlad v različnih državah. Spremembe vlade naj bi bile povezane predvsem z zakonskimi spremembami. Kot piše Vinko Vasle v Delu, je Demosova komisija (Peterle, Bučar, Zagožen, Pučnik) pripravila dva predloga za strukturne spremembe v vladi in to skupaj z ministrom za pravosodje dr. Rajkom Pirnatom. Po prvem modelu naj bi zdajšnje število 23 ministrstev in 27 članov vlade zmanjšali na 14 ministrstev, po drugem, radikalnejšem, pa naj bi v bodoče imeli v Sloveniji samo devet ministrstev. Največje spremembe pričakujejo v gospodarskih sektorjih (verjetno bi prišlo do združitve ministrstev za industrijo, obrt, trg).

V Demosu pa še vedno ostajata dve različni oceni delovanja sedanje slovenske vlade. Nekateri menijo, da bi morala

Slovenija dobiti novega mandatarja, drugi pa so z njim zadovoljni. Ostajajo celo predlogi, da bi Demos imenoval dva mandatarja, ki bi se s svojima ekipama in programi pomerila v parlamentu.

O reorganizaciji vlade piše v sobotni prilogi Dela tudi skupina strokovnjakov (dr. Peter Jámbrék, mag. Tone Jerovšek, mag. Janez Čebulj, dr. Gorazd Trpin), ki že v začetku pravijo, da je „konceptualna dilema o tem, ali naj bo vlada »ekspertna« ali »politična« umetna in zavajajoča. Sistem državne uprave mora nujno vsebovati obe prvini“. Pri tem opozarjajo, da je bila v bivšem enostrankarskem sistemu državne oblasti vlada in državna uprava uradniška in celo „policijska“, niti slučajno pa ni bila strokovna ali politična. Vlada je namreč služila tedanjemu političnemu sistemu, hkrati pa je bila uradniški izvajalec politike elite. Eden glavnih problemov sedanje vlade in državne uprave je, da je regulirana in organizirana skoraj enako kot pred lanskimi volitvami, deluje pa v sistemu, ki je bistveno bolj kompleksen in zahteven.

Marko Jenšterle
12. 8. po telefaksu

Iz pogovora z Lojzeto Peterletom

Umik bi mi samo koristil

• Če sem prav informiran, je dr. Pučnik za osnovo spora označil vaše razhajanje z ministrom Ruplom.

Kar zadeva gospoda Rupla, smo se pogovarjali tudi o tem, vendar mislim, da gre pri omenjenem predlogu gospoda Janša res za samostojen projekt. Z dr. Ruplom sva oba dejala, da nimava kakih osebnih zamer. Dejal sem, da do takrat ne zahtevam odstopa dr. Rupla, da pa zahtevam, da svoje delo opravlja korektno. Če zahteva močnejšo koordinacijo vlade, bi bilo dobro, da bi upošteval, kakšen je moj nasvet, saj sem tudi jaz soodgovoren za zunanjo politiko. Drugače pa mislim, da je bolj pomembno govoriti o Ruplovi politični kot o ministrski vlogi. Dokler ni postavil vprašanja o klerikalizmu, za katero menim, da je umetno, so stvari tekle normalno. Ko pa je obudil strah pred klerikalizmom in ga postavil ob bok komunizmu ter pokazal možnost rešitve v SDZ in ko je z nekaterimi izjavami oporekal oz. zanikal politično vlogo

priznanju mlade slovenske države s strani Avstrije.

Poslanica avstrijske Socialdemokratske stranke dr. Helga Konrad je izrazila stališče delegacije do priznanja Slovenije kot samostojne države. Po njenih besedah bi tako dejanje Avstrijo oddaljilo od zanjo tako zaželenega sprejetja v EGS. Predsednik slovenskega parlamenta dr. France Bučar je obžaloval tak odnos.

Slovenec, 10. avgusta, po telefaksu

krščanskih demokratov, češ da niso sodelovali pri slovenski pomladi, je ustvaril polarizacijo. Mi v zvezi s tem v javnost nismo dali izjav, pač pa so nekateri pripadniki SDZ dejali, da nočejo ponovno pogrevati starih delitev. Od takrat nekateri člani SDZ prehajajo h krščanskim demokratom. Videti je, da se bo politični prostor v Sloveniji res polariziral na preživelih osnovah. Kaže, da bodo različne linije kvazi liberalizma to dosegle.

• Ali gre torej za »zahtevo« liberalnih politikov po desnici?

Videti je, da gre za strah pred krščansko demokracijo, pred njeno politično močjo, ki ni in ne bo majhna. Tu se uporabljajo stari, tudi partijski instrumenti nekakšnega slikanja sovražnika. Govori se o črni desnici in podobno. Tudi mene slikajo kot zadržega človeka. To spada v politiko, ki se napaja na vzorcih, ki so delovali pol stoletja. Navsezadnje so strašili ljudi pred to usmeritvijo, kar pri ljudeh še vedno negativno deluje. Kdor danes pošteno pogleda na prispevek krščanske demokracije v sodobni Evropi, katere temelje so postavili ravno njeni pripadniki od Adenauerja, De Gasperijsa do Schumana, vidi, da so tu temelji evropske integracije. Mislim, da ji je potrebno v tem smislu priznati zasluge za evropski razvoj, zato se mi zdi malo neevropsko problematizirati krščanska izhodišča kot temačna ali desna.

Janez Markež
v Slovencu, 31. jul. 1991

Manifestacija v Kanadi

Govor dr. Petra Klopčiča na proslavi pred ontarijskim parlamentom. Prisostvovalo je okoli 3.000 ljudi, morje slovenskih zastav. To je bila dosedaj največja manifestacija v Kanadi. Dr. Klopčič je govoril angleško.

Dragi prijatelji!

Lepo vas pozdravljam in se vam zahvaljujem za vaše zanimanje za Slovenijo.

Danes je dan različnih občutkov. Po eni strani imamo zadostne razloge, da smo srečni, po drugi strani pa smo žalostni.

Veseli nas, da si je Slovenija izbrala svobodno demokratično vlado aprila 1990; 94 odstotkov Slovencev je volilo za svobodo Slovenije decembra 1990. Srečni smo, da je Slovenija, pred tednom dni, svojo samostojnost tudi uresničila. Ponosni smo na slovensko vojsko. Če upoštevamo, da je imela Slovenija zelo malo časa, da je organizirala svojo teritorialno obrambo, lahko šele zdaj pravilno ocenimo kako odlično so se izkazali.

Znano nam je, kako se je Zahod izrazil glede Jugoslavije, njena totalitarna vlada pa si je, še po teh izjavah, vzela pravico, in s svojo vojsko brezobzirno napadla Slovenijo.

Ko se je pričel napad na Slovenijo, je mlado slovenske dekline v Ljubljani

izjavilo tujemu časnikarju: „Te žrtve je povzročil Zahod s tem, da je podprl beograjsko vlado, katera ni bila demokratično izvoljena in je še vedno komunistična.“

Na žalost je šele po teh tragičnih dogodkih Zahod začel spreminjati svoje mnenje.

Zdaj pa se obračam na srbski narod: Poznamo vašo zgodovino, vemo koliko je Srbija pretrpela skozi 600 let pod turškimi napadi in okupacijo. Želel bi vas opozoriti, da zdaj vaša vojska postopa s Slovenci in Hrvati tako kot so nekoč Turki z vami. Vaša zgodovina nas utrjuje v prepričanju, da nimate namena uničevati bratskih narodov, ki iščejo le svojo svobodo. Vi se niste vdali pred nasiljem, ne pričakujte od nas, da bi ljubili svobodo manj kot vi.

Zatrjujem vam, da Slovenci ne bomo odstopili od svojih pravic. Če želite z nami bratskega sožitja, ne boste tega dosegli s tem, da pošiljate na nas tanke in da bombardirate našo zemljo. To, kar se dogaja ni bratstvo, to je sovraštvo in pekel.

Če hočete ravnati človekoljubno in modro, prenehajte z napadi na Slovenijo in Hrvaško, ter pokličite vojsko nazaj domov, istočasno pa priznajte odločitve tako slovenske kakor hrvaške demokratično izvoljene vlade.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Vlada si je znova oddahnila. Sredi rastoče afere okoli „pranja“ narkodolarjev in ko vedno močnejše odjekujejo kriki stavke, zlasti učiteljske, je nenadoma zasijalo sonce vsled volitev v provincah San Juan, San Luis in Río Negro. Te tri province so se odločile, da prehite ostale, katerih večina bo volila 8. septembra. Vlada je to podprla in doživela lepo presenečenje.

SVET POD ANDI

Načrt je bil naslednji. Od treh provinc je bila vlada gotova zmage peronizma v San Luisu, prepričana tudi na poraz v rokah radikalov v Río Negro in računala na zmago blokistov v San Juan. Blokisti so provincijska stranka, ki se suče okoli družine Bravo in ki neprenehoma vlada tam pod Andi zadnjih deset let. Nikdar si niso delali problemov in tudi ne takrat, kadar so jih v vlado poklicali vojaški režimi. In poleg tega je na teh volitvah prišel do izraza še poseben pojav: radikali sploh niso imeli upanja na zmago, pač pa so moč kazali uskoki iz peronizma, ki so se z „neodvisnimi“ predstavniki usidrili v Cruzada Renovadora (Obnoviteljsko križarstvo).

Zmagal je peronizem. Oziroma peronistična stranka, kar danes že ni isto. In zmagala je dejansko po tridesetih letih; ves ta čas v tej provinci ni bila na oblasti. Da je mera polna, je bil izvoljen guverner (Jorge Escobar), ki niti ni član stranke („extrapartidario“), pač pa neodvisni podjetnik, katerega volilna platforma je bila strogo udinjena z gospodarskim programom predsednika Menema.

Sedaj računajo, da je peronistična stranka zmagala z „neodvisnimi“ glasovi. Zanimivo je bilo namreč slišati, sredi praznovanja po zmagi, ne preveč številne člane stranke, ki so peli himno Peronu, ki „se bojuje proti kapitalu“, praznovali pa so dejansko zmago „liberalnega“ kandidata. Pač paradoks modernih časov.

Vrnimo se k vladnim načrtom. Zamisel o „trojnem izenačenju“ (ena zmaga za peroniste, ena za radikale in ena za provincijske stranke) je bila tako organizirana, da ne bi opozicija preveč napeljevala vode zmage na svoj mlin. Potem bi 8. septembra vse večje province mirno volile v res hudi volilni konkurenci. Sedaj pa zmaga v San Juanu peronizmu nudi posebno priložnost, da pokaže kako je med ljudstvom „priljubljen“ gospodarski program, ki ga vlada s silo poriva naprej.

Pač zadeva le ni tako blesteča, kot bi na prvi pogled trdili. Zmagala je res vlada, a s tako majhno razliko, da je komaj vidna. Poleg tega so blokisti obdržali svojega poslanca v državnem parlamentu. Peronisti, katerim pa je potekel rok dveh poslancev, so mogli obdržati le enega, ostali je sedaj predstavnik „križarjev“, ki ne soglašajo preveč z Menemovo politiko. Torej kar se tiče propagande, je vse lepo za vlado, glede moči v parlamentu pa je to neke vrste „Pirova“ zmaga.

OSTALI DVE

Kar se tiče San Luisa in Río Negro, pa je vse poteklo, kot so pričakovali. San Luis je tradicionalna peronistična trdnjava pod vodstvom družine Rodríguez Saá. Eden od bratov (Adolfo) pa je senator. Zmaga peronistov v San Luisu je bila

tako prepričljiva, da so dobili v roke celo županstvo provincijske prestolnice, doslej v rokah radikalov. Tudi ni tajnost, da bo po tej zmagi brat Adolfo skušal uresničiti svoje sanje predsedniške kandidature za leto 1995, zlasti še, če peronistom po drugih provincah sreča ne bo mila.

Kar se tiče province Río Negro, je bila zmaga radikalov tudi bolj prepričljiva, kot so si je prej nadejali. Oddahnili so si, kajti poleg prepričljivega poraza v San Luisu so beležili pravi brodolom v San Juanu, kjer so izgubili vseh šest županstev, ki so jih imeli v rokah, in v splošnem štetju prejeli komaj 6 odstotkov glasov.

BO ALI NE BO PAKTA

Zadeva peronistične zmage v San Juanu postavlja v novo luč tudi vse načrte okoli politično-produktivnega pakta. Tega je predsednik Menem napovedal pred dnevi in k njemu povabil politične in gospodarske sile. Ponudba pakta, o katerem naj bi začeli razpravljati po volitvah, pa je sovpadla z zamenjavo v notranjem ministrstvu. Dosedanji minister Mera Figueroa, katerega zvezda je zadnje čase vedno bolj temnela, se je končno poslovil. Na njegovo mesto je Menem imenoval dosedanjšega vodjo peronističnega parlamentarnega bloka. To je José Luis Manzano, stari sovražnik predsednika, a dandanes eden njegovih najzvestejših oprod. Ima sijajne stike z radikali in je pokazal zadnje čase izredno politično spretnost. Idealna oseba za izpeljavo omenjenega pakta.

Ena glavnih točk tega pakta naj bi bila ustavna reforma. Tako vidimo, da se zgodovina ponavlja. Kot nekoč Alfonsín v svojih sanjah o „tretjem zgodovinskem gibanju“ si sedaj Menem namerava ugledati pot do ponovne izvolitve. S to razliko, da je Alfonsín skušal izvesti reformo po izredni volilni zmagi, Memem pa jo namerava izvesti po volitvah, katerih rezultat je še neznan, a ki naj bi pokazale težak položaj vlade v kongresu, torej v neidealnem položaju.

Zmaga v San Luisu pa postavlja vprašanje, če se kaj podobnega ne more ponoviti še drugod. Kaj bi storila vlada, če se nenadoma znajde pred nepričakovano volilno zmago in spozna, da je njena moč večja kot pričakovano? Žalostne skušnje imamo iz preteklosti o upijanjenosti vsled podobnih položajev. Po drugi strani pa bi bila skušnjava še večja, če bi se opozicija (kot vse kaže, saj je Alfonsín že izrazil svoje pomisleke) upirala napovedanemu paktu.

A do končne besede je še daleč. Tako daleč kot do 8. septembra in 27. oktobra, ko bodo končno izvedene volitve po vsej državi in ko bo znano, kakšna je sestava novega parlamenta. Od tega vse odvisi, pa naj bodo province v rokah ene ali druge stranke. Kar pa je že sedaj očitno, je to, da bo po volitvah prišlo do novih gospodarskih ukrepov. Vlada je namenjena, naj narod še malo bolj stisne pasove, zlasti kar se provincijskih vlad in struktur tiče. V to ga sili zunanji pritisk pa tudi notranji uspehi. Ko je bilo te dni razvidno, da je buenosaireška borza dosegla nove rekorde, kar je vsekakor pozitiven znak zaupanja v vlado, so si mnogi oddahnili. Stabilizacija je nekoliko ojačena. A zadnja beseda še zdaleko ni izrečena.

Teritorialna obramba Slovenije: osnovni podatki

- 35.000 vojakov in oficirjev pod orožjem
- 40.000 rezervnih oficirjev in vojakov, ki jih je mogoče vpoklicati
- Trajanje služenja vojaškega roka: sedem mesecev
- Trajanje vojaškega usposabljanja: tri mesece in pol
- Šolski centri/vojašnice: Ig pri Ljubljani, Pekre pri Mariboru
- Šolski center Ig: 50 oficirjev in 200 rekrutov
- Šolski center Pekre: 120 rekrutov

• Oborožitev:

- avtomatske puške M-70 (Jugoslavija), kaliber 7.62 mm
- avtomatske puške SAR-80 (Singapur), kaliber 5.56 mm
- avtomatske puške MG-40 (Nemčija), kaliber 9 mm
- avtomatske puške MG-176 (Jugoslavija), kaliber 5.6 mm
- puškomitraljezi M-84 (Jugoslavija), kaliber 7.62 mm
- puškomitraljezi MG-34 (Nemčija), kaliber 7.62 mm
- puškomitraljezi ultimax 100 (Singapur)
- ostrostrelske puške Hekler und Koch PSG- (Nemčija), kaliber 7.62
- avtomatski enocevni topovi 20 mm
- ročni raketni metalci M-79 (Jugoslavija), 90 mm
- ročni raketni metalci M-80 (Jugoslavija), 64 mm
- ročni raketni metalci RPG-2 in RPG-7V (Madžarska)
- ročni raketni metalec sistema »ambrust« (Singapur - nemška licenca)
- minometalci 82 mm M-69 in M-69A (Jugoslavija)
- netrzajni topovi 82 mm M-60
- protiletalske prenosne rakete SA-7 »strela« (Sovjetska zveza/Jugoslavija)
- protiletalske prenosne rakete FIM-92A »stinger« (ZDA)
- protitankovske vodene rakete AT-3 »maljutka« (Sovjetska zveza/Jugoslavija)
- 5 tankov T-55A, zaplenjenih Jugoslovanski ljudski armadi
- trije tanki M-84, zaplenjeni JLA
- gibljivi ponton, zaplenjen JLA
- nekaj oklopnih transporterjev različnih vrst, zaplenjenih JLA

(povzeto po IN, št. 68)

Ali teritorialno obrambo vidite kot slovensko vojsko?

V tem trenutku vidim TO kot slovensko vojsko. To je TO dokazala tudi v agresiji JA na Republiko Slovenijo. Tudi državljani in prebivalci Slovenije so nas teritorialce vsepovsod sprejeli kot slovensko vojsko, vojsko, ki bo zagotovila možnosti za mirno in varno življenje ter razvoj slovenske države. Nastanek TO sega v leto 1968. TO je Slovenija organizirala, usposabljala in financirala. Pristojni organi so nenehno spremljali njen razvoj. Skupaj z enotami JA, ki naj bi prve posredovale ob možni agresiji na območju Republike Slovenije, smo se pripravljali za delovanje proti morebitnemu zunanemu agresorju. Sodelovanje z JA se je začelo krhiti v trenutku, ko je armada hotela uveljaviti svojo pristojnost nad TO. Sodelovanje pa je bilo prekinjeno ob objavičasne doktrine o TO in z ukazom o premeščanju orožja TO. Če bomo v Sloveniji vojsko imeli, in mislim, da jo bomo po tem, kar se je zgodilo, imeli, naj bi bila to TO, ki bi imela manjši, vendar dobro usposobljen mirnodobni del, ki bi se izuril v naših učnih centrih. Pri opravljanju nekaterih zahtevnejših nalog naj bi mirnodobni sestav dopolnjevali profesionalni vojaki. Številčno najmočnejši del bi bile enote rezervnega sestava, po našem mnenju naj bi bilo v njih okoli 70.000 ljudi. Za oborožen boj bi bilo mogoče angažirati do 200.000 vojaških obveznikov. Tu gre predvsem za vprašanje organiziranosti, tehnične izvedbe in potreb. TO ima enote vseh zvrsti, rodov in služb, nekatere so res na začetku organiziranja, vendar so se v boju izkazale kot izredno učinkovite. Funkcija TO je in bo braniti svoje ozemlje, ozemlje Slovenije.

Kdo usposablja slovenske fante v TO? Ali so to slovenski inštruktorji ali prihajajo od drugod?

IN, Ljubljana, št. 68; 22. julija 1991

Teritorialna obramba je slovenska vojska

Intervju z generalom Janezom Slaparjem, načelnikom TO.

Sestava slovenske TO in poveljujočih v njej je podobna nacionalni sestavi prebivalstva v Sloveniji. TO se ni oblikovala kot nacionalna vojska in bo glede nacionalne sestave tako tudi v bodoče. V TO bodo državljani Slovenije. Starešine v TO so tako slovenskega kot neslovenskega rodu. Usposabljanje starešin, štabov, poveljstev in enot izvajamo s kadri, ki so razporejeni v TO.

V preteklosti so usposabljanje za nekatere specialnosti v TO opravljal inštruktorji, starešine JA. Usposabljanje starešin v šolskih centrih JA je v zadnjih letih temeljilo predvsem na politični ideologiji, ki je bila prisotna v JA, zaradi tega smo po letu 1988 starešine nehali pošiljati v te šolske centre. Že od ustanovitve so bili nosilci usposabljanja rezervni starešine, razporejeni na poveljniška mesta in določeni za opravljanje drugih dolžnosti v TO. V profesionalnem sestavu TO število aktivnih vojaških oseb ni bilo nikdar večje od 8 odstotkov, med starešinskim kadrom pa ne večje od 0,5 odstotka.

Usposobljenost starešin, štabov in poveljstev ter enot TO za borbene dejavnosti ob agresiji smo v celoti zagotovili s pomočjo starešin iz rezervnega sestava, ki so od oktobra 1990 usposabljali enote za izvrševanje bojnih nalog. Usposobljenost je tudi plod kakovostnega dela starešin in delavcev stalne sestave štabov TO.

Slovenska TO je začela z usposabljanjem svojih nabornikov v skladu z zakonom o vojaških obveznostih in prav

v ta namen smo odprli centra na Igu in v Pekrah. Naši prvi naborniki so bili že po dveh mesecih urjenja sposobni sodelovati pri izvajanju nalog varovanja ozemlja Republike Slovenije, vendar jih v bojne akcije, v nasprotju z JA, nismo vključili; JA je nabornike, ki so bili v njenih enotah le nekaj tednov, že uporabila za bojne dejavnosti pri posredovanju v Sloveniji.

Med agresijo na Slovenijo je na našo stran prestopilo več starešin in civilnih oseb, med njimi je vrsta strokovnjakov, ki jih bomo angažirali za usposabljanje nabornikov, štabov, poveljstev in enot rezervnega sestava TO.

Kako je urejeno financiranje TO?

TO je v preteklosti financirala republika iz proračunskih sredstev ter z združevanjem sredstev za skupne programe in sredstev za ljudsko obrambo v občinah. Dejavnost TO v pokrajinah in financiranje občinskih štabov sta bila zagotovljena iz sredstev za ljudsko obrambo občin. Sedaj se TO financira iz sredstev republiškega proračuna, namenjenih za obrambo. Nadomestilo osebnega dohodka za čas odsotnosti z dela bremeni delovanje organizacije. Žal nekateri vpoklicani pripadniki TO prejema nižji osebni dohodek zaradi izvajanja nalog v TO. To vprašanje bomo morali rešiti po hitrem postopku. Financiranje TO naj bi tudi v prihodnje potekalo po veljavni zakonodaji in to, da naj bi prenehali plačevati kotizacijo JA,

naj bi zagotavljalo TO Slovenije potrebna sredstva za njeno delovanje.

Kako si predstavljate slovensko vojsko?

Morali bi imeti mirnodobni in vojni sestav TO. Mirnodobni sestav bi sestavljali naborniki in manjši del profesionalne vojske ter poveljujoči častniki in tehnično osebje. Mirnodobni del TO naj bi z visoko usposobljenostjo in učinkovito organiziranostjo odvrčal morebitnega nasprotnika in ob napadu omogočil aktiviranje rezervnega sestava ter organizacijo učinkovite obrambe na glavnih smereh prodora. V okviru take organizacije je treba zagotoviti protiletalsko obrambo.

Kakšne so možnosti za posodabljanje enot TO?

Možnosti za postopno modernizacijo TO so seveda realne. Med prve ukrepe sodi učinkovita izraba sredstev, ki smo jih prevzeli od JA. Težišče mora biti na sredstvih za protiletalsko obrambo in nadaljnje posodabljanje zvez ter informacijskega sistema. Enote za protiletalski boj bo treba opremiti s sredstvi za boj na večje razdalje. Enote moramo okrepiti s sredstvi za podporo. Nujno bomo morali povečati mobilnost naših enot in s tem zagotoviti hitro premeščanje sil.

Kako je po vašem mnenju TO delovala ob agresiji JA na Slovenijo?

Končne ocene ne morem dati, ker ne morem z gotovostjo trditi, da je vojaška agresija na Slovenijo že končana. Smo v obdobju prekinitve ognja in priprav na pogajanja. To je stanje, za katerega lahko rečemo, da ni ne mir ne vojna, saj do zaostretev in tudi oboroženih spopadov lahko pride. TO je skupaj z organi za

Nad. na 4. str.

Helga Glušič

Delo, Književni listi

(1)

Slovenski sodobni roman zunaj matične domovine

Ugledni Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, letos sedemindvajseti po vrsti, se je žal končal predčasno, tako da niti ni bilo uradne otvoritve. Pač pa so bile prejšnji teden lektorske vaje za začetnike, nakar so seminaristi odpotovali domov; tisti, ki naj bi se jim pridružili v glavnem delu seminarja (od 1. do 13. julija), niso pripotovali. Objavljamo eno od predavanj, ki niso mogla biti opravljena.

Pripovedništvo slovenske zamejske in zdomske literature nastaja v posebnih kulturnih okoliščinah, zaradi katerih imajo literarna besedila svojske značilnosti. Najprej je značilen način izhajanja teh besedi, ki nastajajo v zamejstvu ali v izseljenstvu in zdomstvu. Besedila izhajajo v tujini ali pa pri slovenskih založbah. Druga varianta je značilna predvsem za zamejske pisatelje, torej za tržaške in koroške avtorje, katerih dela v veliki večini izhajajo v matični Sloveniji. To bolj velja za tržaška romanopisca Alojza Rebulo in Borisa Pahorja kot pa za koroškega pisatelja Florjana Lipuša, ki objavlja svoje delo tako na Koroškem v Avstriji kot v matični Sloveniji. Izseljensko in zdomsko literarno ustvarjanje pa je imelo v veliki večini manj možnosti,

da ga spozna matična domovina, čeprav so tudi izjeme: večji del romanopisja Louisa Adamiča je bil preveden in objavljen v Sloveniji, ob tem pa tudi pripovedno delo Ivana Molka, Ivana Dolenc in v zadnjem obdobju tudi Franka Bükviča in Zorka Simčiča. Sicer so obsežnejša pripovedna dela lahko izhajala v zamejskih založbah, predvsem na Tržaškem in na avstrijskem Koroškem, največji založniški delež pa ima (argentinska) Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu.

Za suvereno nacionalno literaturo

Za pričujoče razmišljanje o slovenskem romanu zunaj matične Slovenije se ponujajo različni pogledi na vprašanje: pregled vseh romanopiscev, ki v sodobnem času ustvarjajo slovenski roman v tujini, bi moral vključiti predvsem že omenjena ustvarjalca Alojza Rebulo in Borisa Pahorja, ob njiju pa še Milana Lipovca in Ivanko Hergold. Vsi so s svojim delom tesno povezani z razvojem matične slovenske književnosti; skozi njihovo delo se razne socialne in nacionalne specifičnosti, ki je tematsko jedro mnogih romanov Borisa Pahorja in tudi nekaterih Alojza Rebule in ki upoveduje usodo Slovencev v tujem in hkrati zanje edinem domačem svetu,

pretaka razvojna pot slovenskega pripovedništva v naravni povezavi s slovensko tradicijo in modernimi silnicami, opaznimi predvsem v romanopisju Alojza Rebule, v obeh pglavitnih romanih (Senčni ples, V Sibilnem vetru).

Nekoliko večja distanca, bolje literarna samosvojost, je značilna za koroškega romanopisca Florjana Lipuša; njegovi romani Zmote dijaka Tjaža, Odstranitev moje vasi idr. so svojevrstna varianta psihološkega romana, v kateri ima posebno vrednoto jezikovna podoba pripovedi. Pisatelj jezikovni eksperiment, ki črpa iz izročila ljudskih prispevkov in simbolike, teži k posrednemu odkrivanju skrivnosti človeškega bivanja in zakonitosti globokega življenja v svetu, ki se mu kaže kot tuj, sovražen in uničujoč. Lipušev literarni individualizem pomeni posebnost v sodobni slovenski prozi — s svojo umaknjenostjo v specifični svet človeške odtujenosti in ranjenosti, ki jo pripovedno umešča v utegnjenem, majhnem (v duhovnem in geografskem pogledu) človeškem kolektivu.

Med slovenskimi pisatelji v Avstriji je romanopisec Lev Detela z vrsto svojih romanov (Blodnjak, 1964; Atentat, 1966; Izkušnje z nevihtami, 1967 itd.) poskušal vstopiti v evropsko književnost s prepoznavanjem sodasnih tokov in z lastnim iskanjem. To mu narekuje odločitev, da išče svojo ustvarjalno pot v poudarjanju besednih podomenov, polnih fantazijske in simbolne vsebine. Tudi Levu Deteli je blizu problematika tujosti in izkoreninjenosti ter odsotnost dobrega, lepega in resničnega. Za Detelo je svet, ki ga opisuje, Blodnjak, v katerem se srečujeta sle-

hernik in oblast in v katerem se prebujajo upor proti vsemu, kar ni humano, to je proti nasilju in vsem oviram za človeško svobodo. Tako se romanopisec izpove v dodatku k romanu Izkušnje z nevihtami: „Izkušnje z nevihtami so v nekem smislu tudi moj osebni obračun s preživelo slovensko kulturno dediščino in nepravilnimi stereotipizmi... Če ne bomo znali vzpostaviti suverene nacionalne literature, je zastoj, da bi nas Evropa kdaj priznala za enakopravne partnerje... Danes je treba priti na dan z literaturo, ki zna povedati kaj več, ki je drzna, ki ne zardeva od sramu pred vsakim resničnim tabujem.“ (Jože Pogačnik, Slovensko zamejsko in zdomsko slovstvo, 1972, 88) Detelov ustvarjalni pogum se predvsem upira provincialnosti in zaprtosti slovenske književnosti, v kateri sluti moč za približevanje novi kvaliteti, pri čemer je tudi „zdomska pripovedna proza dobila svojo horizontalo, ki vodi iz tradicije v modernistični način oblikovanja“ (J. Pogačnik: 1972, 88).

Med pomembnejšimi romani argentinskega literarnega kroga, pri katerem so izšla tudi nekatera pripovedna besedila iz Severne Amerike, sodijo besedila Marka Kremžarja (Sivi dnevi, 1962), Ivana Korošca (Čas pod strehi, 1955), Marjana Marolta (Rojstvo, ženitev in smrt Ludvika Kavška, 1974), Stanka Kocipra (Na božji dlani, 1957), predvsem pa Ruda Jurčeca Ljubljanski triptih (1957), Zorka Simčiča Človek na obeh straneh stene (1957, 1991), Karla Mauserja Ljudje pod bičem (I-III, 1963, 1964, 1966; 2. izd. 1969; 3. izid. 1991) in Franka Bükviča Vojna in revolucija (1983, 1990). (se nadaljuje)

† Anica Kraljeva

Med Slovenci v Buenos Airesu je izstopala po svojem kulturnem in človeškem bogastvu ga. **Anica Kraljeva roj. Simčič**, ki je umrla po dolgotrajni bolezni 28. julija t. l. v zavodu sv. Vincencija v Slovenski vasi pri Buenos Airesu.

Pokojnica je v svojem življenju veliko pretrpela zaradi svojega prepričanja, bila je tudi večkrat begunka. Rodila se je 9. aprila leta 1905 v Biljani v Goriških Brdih. Že med prvo svetovno vojno je bila kot begunka v zavodu pri Bergamu, potem pa je nadaljevala šolo v Gorici, pa tudi petje in orgle. Ko je bil njen zaročenec dr. Janko Kralj, voditelj slovenske skupnosti v Gorici, interniran pod fašizmom na otok Lipari, mu je tja sledila in se z njim tudi tam poročila. Tudi pozneje po povratku v Gorico leta 1929 je z možem tesno sodelovala in mu pomagala pri podtalnem slovenskem narodnem delu.

Ko je mož dr. Janko Kralj odšel leta 1943 v Rim, da bi poiskal stike z zavezniki, je ga. Anica odšla spet v Celano pri Bergamu, kjer je dočakala konec vojne, medtem ko je mož leta 1944 umrl v Rimu. Tako je padlo vse breme družine in vzgoje na njena ramena. Nekaj časa je bila tajnica slovenske gimnazije v Gorici, ker pa so politične razmere postale zanjo in za družino nevdružne, je odšla skupaj s prijatelji, političnimi emigranti, v Argentino. Tu se je v Buenos Airesu posvetila družini: Alešu, Tomažu, Anici in Lučki. Doživela je tragedijo, ko je sin Tomaž izginil v snežni nevihti na Tronadorju, in pozneje, ko je umrla hči Anica. Dolga leta je preživljala poletja v Bariločah pri Črnem ledeniku pri hčerki Lučki por. Jerman in se je tam posvetila svojim vnukom ter prijazno sprejemala znance, ki so prihajali tja na obiske.

To naj bi bil zunanji okvir njenega polnega življenja. A tudi duhovnemu delu je posvetila vse svoji moči. Najprej še v Gorici, kjer je sodelovala z možem, pa tudi pisala v Koledar goriške Mohorjeve družbe. A svojo polnost je dosegla v Argentini, kjer je postala zelo upoštevana kulturna in socialna delavka pri ohranjanju in rasti slovenske skupnosti. Največ člankov je posvetila družini in ženski problematiki, kjer zavzemajo glavno mesto njeni članki v našem časopisu Svobodni Sloveniji, kjer je imela dolgo vrsto let stalno zaglavje **Žena in njen svet**. Tam je poudarjala potrebo po

pravi humanistični in krščanski vzgoji v družini, pa tudi pri oblikovanju mladostnikov. Posegala je v splošna vprašanja ženske duše, pa tudi izseljenške skupnosti. Večje članke in razmišljanja je objavljala v naših Zbornikih Svobodne Slovenije, pa tudi v verski reviji Duhovno življenje; v Meddobju je objavila pogovor z Baro Remec in Franjo Golob. Tudi je pisala o problemih Slovencev na Primorskem, o nadškofu Sedeju itd. Pravtako je sodelovala v primorskem tisku.

Poleg tega je bila pokojna Anica Kraljeva tudi zelo zaželen predavateljica na raznih prireditvah, predvsem pri Zvezi slovenskih mater in žena, ki jim je bila soustanoviteljica, ter pri mladinskih organizacijah.

Ob njeni smrti vsi Slovenci v Argentini in na Primorskem čutimo praznino, kajti ona je bila tudi soustvarjalka obeh slovenskih skupnosti. Njeno delo, posebno objavljena razmišljanja, pa bodo še služila potrjevanju krščanske in slovenske zaveze v naših družinah in odraščajoče mladine in slovenske žene. Tudi naš list, katerega zvesta sodelavka je bila dolga desetletja, jo pogreša.

Vsej družini pa izrekamo naše sožalje.

TD

Kronika o delovanju mendoške slovenske skupnosti ob dogodkih po proglasitvi neodvisnosti Slovenije

Takoj po končanih počitnicah v mesecu marcu smo Slovenci v Mendozi začeli seznanjati argentinsko javnost z našo narodno problematiko, o izidu plebiscita 26. decembra in o možnosti samoodločbe. Predvsem smo uporabljali mesečno oddajo po Radio Nacional. O tej zadevi je bila v soboto, 1. junija, glavna oddaja, ki je trajala več kot eno uro. Težko smo pričakovali 26. junij, dan ki je bil predviden za proglas neodvisnosti. Zato smo bili presenečeni, ker se je ta izjava vršila en dan prej. Slutili smo pa, da se slovenski položaj zelo zapleta, ker velesile kot ZDA in Evropska skupnost niso bile pripravljene priznati našo pravico do samoodločbe. In tako smo zvedeli za brutalni napad na Slovenijo, od strani srbske vojske.

Naša predstavnik na izredni seji Medorganizacijskega sveta v Buenos Airesu sta obvestila mendoško Društvo o programu, ki ga bodo izvajali rojaki v katedrali in na Majskem trgu.

V četrtek, 27. junija, smo poslali pismo po faksu predsedniku Lojzetu Peterletu, kjer smo čestitali za pogum in delo, ki ga opravlja slovenska vlada za dosego mednarodnega priznanja.

Isti dan zvečer smo imeli izredno sejo

Društva Slovencev, na kateri smo se informirali o raznih dogodkih in sklepalih o našem bodočem delovanju. Odločili smo, da bomo argentinsko javnost čim bolj jasno obveščali o našem stališču. Tako smo napisali daljši članek, ki smo ga poslali na časopis Diario Los Andes. Ta je zbudil zanimanje pri urednikih in je bil objavljen na prvih straneh v nedeljo, 30. junija pod naslovom: „Eslovenia, su historia y sus anhelos“. S tem smo vsaj delno pojasnili mendoški javnosti realno situacijo v Jugoslaviji, saj so bile vesti, ki smo jih dobivali po javnih občilih preko mednarodnih agencij, zelo pristranske in celo neresnične.

V petek, 28. junija, je isti časopis objavil kratko izjavo Društva Slovencev v Mendozi, kjer smo branili pravico do samoodločbe Slovenije in odločno protestirali proti napadu srbske vojske.

V soboto, 29. junija, nas je Radio Nacional povabil na kratek razgovor, ki bi trajal 5 minut, a ker je bila razlaga o slovenskem vprašanju in predvsem o zadržanju velesil zelo zanimiva, se je razgovor raztegnil na skoro eno uro.

V ponedeljek, 1. julija, smo imeli redno sejo Društva, na kateri je bila glavna tema situacija v Sloveniji in s tem v zvezi program za naše nadaljnje delovanje.

V soboto, 6. julija, ob pol enajstih smo se zbrali v Domu in v spremstvu otrok, mladine in narodnih noš smo prehodili ulice do centra. Tam smo Mendoščanom razdelili okoli 2.000 letakov in ob raztegnjenih transparentih zbudili pozornost mimoidočih in jim razlagali položaj Slovenije.

Istočasno se je vršila debata o naši problematiki po Radiu Nihuil, ki ima največ poslušalcev v Mendozi.

Naslednji dan je Diario Los Andes objavil sliko naše manifestacije, pod katero je bila ponovna izjava Društva Slovencev. Bil je tudi objavljen članek, ki ga je pripravila zvesta prijateljica Slovencev, Leticia Godoy, o pravni podlagi slovenske neodvisnosti.

Dne 3. julija smo zaprosili avdienco pri guvernerju lic. Bordonu, a ker je imel zelo važne inozemske obiske, sta nas v njegovem imenu sprejela generalni tajnik mendoške vlade dr. Luis Abrego in lic. Gerardo Noto.

Naši mladi zakonci, ki se zbirajo mesečno, so predlagali, naj se naročajo sv. maše v mesecu juliju po vseh farah mendoške province, kjer bivajo Slovenci, s sledečim namenom: „Za mir v Sloveniji in v vseh republikah Jugoslavije. Naj se spoštuje samoodločba narodov kot nepreklicna pravica.“

Prejeli smo nešteto vzpodbudnih izjav in izrazov solidarnosti, tako od osebnih prijateljev, znancev, univerzitetnih profesorjev, podjetnikov, itd., kakor tudi raznih društev in institucij kot so Poljaki, Ukrajinci, Furlani, Bolivijci, Hrvati, Libanonci in Francozi.

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Slovenski madrigalisti so potovali v Strasbourg, v Francijo, kjer so se predstavili z deli Jakoba Gallusa in slovenskimi narodnimi pesmimi. Povabil jih je IDRIART, inštitut za razvijanje medkulturnih odnosov z umetnostjo.

Teritorialna obramba je slovenska vojska

Nad. s 3. str.

notranje zadeve in drugimi strukturami ljudskega odpora v začetku posredovanja JA v Sloveniji imela nalogo zaustaviti JA z nenasilnimi sredstvi in to ji je do neke mere tudi uspelo.

Ko je JA začela z nasilnimi sredstvi uničevati materialna sredstva, objekte in celo živo silo, smo po sklepu predsedstva Slovenije začeli z bojno uporabo enot TO in organov za notranje zadeve.

Kako uspešno je bilo dosedanje delovanje TO, kažejo tudi rezultati, ki smo jih dosegli, saj lahko rečemo, da smo iz teh bojev izšli zmagovalci. Enote TO so uporabljale orožje predvsem za onesposabljanje in onemogočanje delovanja enot JA z namenom, da bi bilo človeških žrtev čim manj. V naših enotah sta bili motiviranost in pripravljenost pripadnikov za uspešno obrambo suverenosti Republike Slovenije zelo veliki.

Kaj bo z orožjem, ki ga je TO zapolnila JA?

Ob tem se takoj zaustavlja vprašanje, kaj je oziroma kaj bo z orožjem TO, ki so ga lani zaplenile enote JA in so ga deloma odpeljali iz Republike Slovenije. Količinsko in tudi vrednostno so ta oprema in objekti za TO zelo pomembni. Del sredstev iz skladišč JA pa je bil v fazi borbenega delovanja že uporabljen.

Za urjenje pripadnikov TO imate dva učna centra v Pekrah in na Igu. Ali predvidevate še kakšno novo lokacijo?

Za poskusno usposabljanje nabornikov v TO ta učna centra zadostujeta, zato ne predvidevamo novih lokacij. V bodoče naj

bi naši fantje urili v vojašnicah, ki jih bodo zapustile enote JA. Zaradi agresije na Slovenijo se bo rok za izselitev JA iz Slovenije verjetno močno skrajšal, glede na predlog Slovenije, ki je bil poslan zveznim institucijam pred agresijo JA. Armada je v Sloveniji s svojo vojaško akcijo popolnoma izgubila naklonjenost slovenskega naroda in prepričan sem, da odnosi prebivalcev Slovenije do pripadnikov JA v naslednjem obdobju ne morejo biti racionalni.

Kako je s pribežniki iz JA v TO?

Vojake obravnavamo, v skladu s slovenskim zakonom o vojaški dolžnosti. Tisti, ki niso odslužili šestih mesecev, nadaljujejo služenje v enotah TO. Vsi pribežniki bodo glede na svojo usposobljenost razporejeni v štabe in enote TO. To vključevanje glede na veliko število starešin in civilnih oseb izvajamo postopno, predvsem jim v tem trenutku želimo zagotoviti osebno in socialno varnost.

Ali je možna profesionalizacija TO?

V TO bo mogoča profesionalizacija starešinskih dolžnosti, poleg tega pa tudi profesionalizacija na področju vojaških veščin, ki jih ni mogoče pridobiti z usposabljanjem, in nalog, za katere z vidika učinkovitosti in racionalnosti organizacija usposabljanja v učnih centrih ni smotrna. Obrambo Slovenije bomo gradili na izkušnjah iz preteklosti, zlasti na izkušnjah zadnje agresije JA v Sloveniji, ki nam je dokazala, da je človeški dejavnik ob podpori vseh struktur in prebivalstva odigral odločilno vlogo pri izvajanju borbenih in drugih nalog TO.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENCİ V ARGENTINI

PORTOROŽ — Vojna je prizadela močno škodo turizmu, predvsem obalnemu, ki predstavlja tretjino vsega. Od 12.000 turistov, ki bi se v tem času mudili v obmorskih krajih, jih je bilo v juliju le 400. Polna sezona bi pomenila kakih 250 milijonov dolarjev (celotna Slovenija torej iztrži 700 milijonov dolarjev); zdaj vsega tega manjka in se bojijo, da bi moglo to stanje vplivati na odločitev turistov tudi v naslednjih letih.

LJUBLJANA — Zavarovalnice ne plačujejo povračila za škodo, ki je bila narejena med vojno. Tega nikjer na svetu ne plačujejo, ker nobena zavarovalnica ne zmora kriti takih stroškov. Vsa možna povračila (vojna reparacija) mora po mednarodnem vojnem pravu plačati premagana država.

BORČEVSKI PRAZNIK — Četrty julij je bil v Sloveniji uradno še vedno dan borca. Predvidevajo, da bodo naslednje leto dan borcev praznovali že nekoliko prej — to je 27. junija. (iz Dela)

LJUBLJANA — Še dolgo bomo morali govoriti o vojni, čeprav ni bojov. Posledice se namreč dan na dan opažajo. Samo na slovenskih cestah naj bi bilo — po hitrem pregledu — potrebno odšteti za prvo silo od 100 do 150 milijonov dinarjev, za popolno obnovo pa vsega skupaj kar milijardo dinarjev. Ocenjujejo, da je bilo poškodovanih kakih 500 kilometrov raznih slovenskih cest (od avtocest do občinskih). (Po uradnem tečaju: 1 dolar = 23,7 din.)

LJUBLJANA — Tako kot v gospodarstvu, kjer je marketing stopil v korak s samo produkcijo (včasih celo pred njo), se je pokazalo, da sami vojni dogodki (boji) potrebujejo partnerja — javno obveščanje. In pokazalo se je, da so se v Sloveniji poslužili mnogih (če ne vseh) načinov obveščanja medijev in svetovnega mnjenja. Poročila pričajo tudi o elektronski pošti, ki so jo pošiljali v razne evropske in ameriške računalniške centre. Na ta način so obveščali mnoge študente po svetu o vseh podrobnostih vojne.

LJUBLJANA — Ljubljansko barje je pogoltnilo koliščarje, zdaj bo pa sprejelo vase razbitine vojaškega helikopterja, ki ga je TO sestrelila. Razbitin ni mogoče potegniti iz barja, manjše kose so pa že „obiskovalci“ znamenitosti odnesli za spomin ali kot „vojni plen“.

LJUBLJANA — Teritorialci niso imeli vsi svojih uniform, te so nosili najprej častniki in vojniki v učnih centrih na Igu in v Pekrah, kasneje pa še drugi. A veliko jih je bilo v starih uniformah, ki so bile enake JA. Zamenjava za nove gre po ritmu, ki ga dovoljuje izdelovanje v raznih podjetjih. Kljub temu pa imajo vsi, v novih in starih uniformah, nov znak TO in ne rdeče zvezde.

MARIBOR — Tovarna avtomobilov in motorjev Maribor — TAM — je prekinila izdelovanje namenskih vojaških vozil za jugoslovansko armado. Če bo Republika Slovenija odločila, da lahko nadaljujejo s proizvodnjo, bodo delali naprej, sicer pa ne, so rekli pri TAM.

TRBOVLJE — Na malezijski trg se je obrnil Rudis in bo v prihodnje podpisal pismo za izgradnjo petrokemičnih naprav. Začeli so se obračati na nove trge zaradi izpada na nemškem in arabskem trgu.

DUNAJ, Avstrija — Solidarnostni koncert v dvorani Koncertne hiše so pripravili mezzosopranistka Marjana Lipovšek, sopranistka Ana Pušar in basist Ivan Urbas. Prepevali so slovenske samospeve in pesmi ter naleteli na nadvse pozitiven odmev. Koncert je

neposredno prenašal Radio Slovenija, TV Slovenija; avstrijska TV pa nekaj dni pozneje.

LJUBLJANA — Prvega generala je dobila Teritorialna obramba. Je to Janez Slapar, povišan v čin rezervnega pehotnega generalmajorja. Povišanih je bilo tudi več dosedanjih rezervnih podpolkownikov in majorjev.

LJUBLJANA — Brv čez Ljubljanico so postavili, da bi povezovala Ribji trg z Gerberjevim stopniščem. Je to stara Plečnikova zamisel za most, ki jo zdaj poskusno pregledujejo. Če se bo obnesla, bodo za dokončni most razpisali natečaj.

LJUBLJANA — Orožje je utihnilo, zato so teritorialci sprostili tudi umetniške strune. V Cankarjevem domu so se predstavili s petjem.

LJUBLJANA — Odkup pšenice je zagotovljen. Slovenski mlini bodo odkupili predvidoma 100.000 ton pšenice, za kar imajo zadosti silosov. Cena je 5,50 dinarja za prvi in 3,50 din za drugi kakovostni razred, plačali bodo pa v petnajstih dneh.

LJUBLJANA — Per aspera ad astra (po trnjevi poti k zvezdam) je naslov najnovejšega dela skladatelja Primoža Ramovša, ki ga je namenil „Slovenskemu narodu ob njegovi osamosvojitvi in v roke spoštovanemu predsedniku gospodu Lojzetu Peterletu, 26. 6. 1991“, kot je zapisano na partituri. Obsega 69 strani in je napisana za veliki simfonični orkester, v katerem sta dve ločeni skupini bogato zastopanih tolkal. Krstna izvedba naj bi bila že sredi decembra v rokah Slovenske filharmonije v Cankarjevem domu. — Na Peterletovo prošnjo pa bo Ramovš imel tudi orgelski improvizatorski večer, verjetno v ljubljanski stolnici.

LJUBLJANA — Nova revija bo izdala nov zbornik, to pot v angleščini, namenjen svetu. Z naslovom Ecce Slovenija bo povedal svetu, kaj je Slovenija, kaj se v njej dogaja in zakaj. Ker naj bi bila reprezentativna izdaja, bo tiskana na

Osebne novice

Rojstvo: 28. julija se je rodil **Kristijan Prošek**, sin Aleksandra in ge. Alicije Rodríguez. **Čestitamo!**

Krst: V San Justu je bila krščena v nedeljo, 4. avgusta **Karolina Kristina Šenk**, hčerka Stanka in ge. Kristine roj. Skvarča. Botrovala sta Jože Šenk in gdč. Marcela Skvarča. Krstil je novomašnik France Šenk. **Čestitamo!**

Poroki: V cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji sta se poročila **Pavle Marolt in Lilijana Bohinc**. Za priče so bili njuni starši Tone in ga. Kristina Marolt ter Stane in ga. Vera Bohinc. Poročil ju je župnik Tone Rant.

Dne 10. avgusta sta se v slovenski cerkvi Marije Pomagaj poročila **Fausto Gorno in Angela Cukjati**. Za priče so bili nevestini starši Ivan in ga. Katarina Cukjati ter ženinova mati Marija Pasotti ter bratranec Mauro Assoni. Poročne obrede je ob somaševanju opravil nevestin brat Janez Cukjati.

Novoporočencem naše čestitke!

Umrle so: v Rosariu ga. **Francka Vidmar-Polanc** (86), v V. Lynch ga. **Ivanka Gašperšič** (83), v V. Adelina ga. **Marija Korenjak** (88), v R. Mejiji ga. **Angela Rupar** (80). **Naj počivajo v miru!**

boljšem papirju in tudi fotografsko bo opremljena. Izšla naj bi v kratkem.

LJUBLJANA — Uvožene zaščitne maske so preko Avstrije prišle sicer malo kasno, vseeno pa so šle hitro v prodajo. Sredi julija je bilo prodanih že 180.000 kosov. Maske imajo dve uri trajnosti, kar naj bi za pline, ki jih ima JA in se hitro razgradijo, zadostovalo.

Božnarjeva mama — 95-letnica

Kdor jo pozna, skoraj ne bo mogel verjeti. Pa je res. Gospa Ana Božnar roj. Osredkar je 20. julija obhajala svoj 95. rojstni dan. Slovesno obhajanje tega praznika je bilo v nedeljo, 28. julija po sveti maši, najprej v krogu širše družine — pristavske skupnosti — potem pa v krogu družine svoje hčerke Francke Oblakove, prijateljev in znancev.

Vedno živahna in delavna, se je jubilatka rodila v zokonu gruntarja Gregorja in Marjane 20. julija 1896 v vasi Planina pri Št. Joštu nad Vrhniko. Ko je bila stara 18 let, se je začela prva svetovna vojna, ki je z domov pobrala vse moške. Vsa teža gospodarjenja je padla na ženska ramena. Tako tudi pri Osredkarjevih.

Leta 1920 se je poročila z Matevžem Božnarjem, kateremu je dala štiri otroke — sina Jožeta in tri hčerke —. Mož si je bil v prvi vojni nakopal težko bolezen in na posledicah te 1935 umrl. Smrt jo je hudo prizadela, a ni klonila; junaško je zrla v bodočnost in prevzela vso skrb za družino na svoja ramena. A življenje je ni nehalo tepsti. Nov udarec je bila izguba edinca Jožeta, ki so ga 1942 ubili Nemci. Tudi ta udarec je sprejela vdano in z zaupanjem v božjo voljo. V dobi revolucije je s hčerkami vztrajala na kmetiji v večni nevarnosti pred tolpami, ki niso ogrožale le imetja, ampak tudi njihova življenja. Zato se je ob koncu vojne s hčerkami

umaknila na Koroško, najprej v Vetrinje, nato pa v Lienz.

V Argentino je prišla leta 1949 ter je bila najprej zaposlena kot perica v zavodu Sagrada Familia na Floresu, nato pa kot kuharica v Rožmanovem zavodu v Adroguéju, dokler se ni preselila k hčerki Francki v Castelar, kjer živi obdana od štirih vnukov. Vedno pa se veseli obiska svoje pravnukinje Marjanke.

Redno se udeležuje vseh verskih in drugih prireditev na Pristavi in tudi drugod.

Počitka ne pozna, v kljub visoki starosti. Predvsem se posveča domačemu vrtu, kjer goji zelenjavo za domačo potrebo in oskrbuje sadno drevje. Piške pa ji, v hvaležnost za njeno skrb, pridno nesejo jajca. Do nedavno pa je zelo rada kljekljala. Znana je kot odlična klekarica in so njeni izdelki bogatili marsikatero naše srečolove in tombole.

Takšna je Božnarjeva mama — petindevetdesetletnica. Sama o sebi pravi, da nikdar ni bila „cagava“. Vedno se z vero in optimizmom in tudi z veliko mero šegavosti srečuje z rojaki, jim rada pripoveduje kaj iz svojega življenja in vsakokrat doda še koristen življenjski nauk.

Jubilantki k lepemu življenjskemu prazniku iz vsega srca čestitamo z željo, da bi jo Bog ohranil zdravo in trdno naprej do stoletnice ter še dalje.

SLOMSKOV

DOM

Videokaset o dogodkih v Sloveniji

V četrtek, 25. julija, je bila v Domu sveta maša za Slovenijo. Daroval jo je župnik Jože Škerbec. Če kdaj, prav zdaj Slovenija potrebuje božjo pomoč, pa tudi našo, kar je v naši moči. Po maši pa je očividec zadnjih dogodkov v Sloveniji Marko Tomazin predvajal videokaseto, kako je slovenska televizija spremljala dogodke: proglasitev neodvisnosti in napad jugoslovanske vojske.

SLOVENSKI DOM

SAN MARTIN

31. redni občni zbor

V nedeljo, 23. junija se je vršil 31. redni občni zbor.

Predsednik Jože Ziherl je začel s sledečim pozdravom:

„Srečno in lahko rečem hvala Bogu, smo prešli eno poslovno dobo, zahvala gre tudi vsem članom, ki ste se udeležili in pomagali pri naših prireditvah. Velike zasluge imajo pri tem naše kuharice. To so naše tihe sodelavke, pa je vendar velik del uspeha odvisen od njih.“

Pri tem se moram zahvaliti mladini, odbornikom in članom, ki vedno sodelujejo pri organizaciji teh prireditev.

Kar se tiče kulturnega dela moram reči, da nismo bili na višini, ki bi si je želeli. Poleg naših prireditev, predavanj, likovne razstave, videofilma, ustanovitve Sanmartinskega glasa (pri tem se moram zahvaliti uredništvu in vsem tistim, ki z njim sodelujejo).

V naslednji dobi nameravamo ustanoviti knjižnico, ne samo za slovenske knjige, tudi za srednješolske in univerzitetne knjige, da bi mladina imela lažji dostop do njih. Pri tem delu se zahvalim dr. Viktorju Leberju in prosim vse člane, posebej pa še starše, da bi sodelovali pri kulturnem delu.

Pri vzdrževanju doma smo v pretekli dobi preuredili stranišča in obložili s keramiko zidove na dvorišču.

Za drugo dobo imamo v programu: Prenovitev poda na dvorišču. To delo se je že začelo. Naredili bomo novo kanalizacijo za odtok vode. Prenoviti pod v baru. Popraviti streho v zgornji in spodnji dvorani. Poleg tega sodelujemo z Zedinjeno Slovenijo, dušnim pastirstvom in Medorganizacijskim svetom.“

Nato smo se spomnili šestih članov, ki so umrli v preteklem letu.

Zapisnikar je bil Vinko Klemenčič. Poročilo o zapisniku 30. občnega zbora je prebral Tone Podržaj ml.

Odborniki so poročali vsak v svoji stroki: Stanko Zupančič (tajnik); Viktor Leber (kulturnik); France Lobnik (gradbeni pododbor); Gregor Vidic je prebral stanje blagajne, ki ga je sestavil knjigovodja France Fajfar; France Hrovat (nadzorni odbor).

Predsednik se je zahvalil za potrditve odbora. Prosil je vse za sodelovanje.

Občni zbor je pooblastil odbor, da določi višino članarine v letu 1992.

MALI OGLASI

METKA - L. in F. Švigelj - Otroške obleke - Izbira in tovarniške cene - F. Alcorta 2754 - San Justo (Barrio San Nicolás) - Tel. 441-7496

Snemamo na video kasete - Poroke - Krste - Družinske jubileje - Tel.: 767-5200

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel.: 659-3574; **Viktor Fekonja**

PSIHOANALIZA

Psichoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ — Capital — Tel.: 83-7347 in 71-3546.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. **Elektro Ader - Franci Jarc**. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmi) za hiše - tovarne - avtomobile.

Inž. Janez M. Petkovšek, Amianot 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa

Kadar se o računalnikih (kompjuterjih) govori, **inž. Janez Kocmur** vam poskrbi. Tel.: 651-7459 - Brandsen 2167 - San Justo.

SERVIS

Dolenc Lojze - popravila barvne TV, video-kaset, radio snemalcev, kaset in avdio - Cerviño 3942 - San Justo - Tel.: 651-2176.

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantacije - osrednjepripravljene; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martin - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekscurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Šenk** - Tel.: 762-2840.

Turizem Bled — Najugodnejše cene za polet z avionom in turizem po svetu - Tel. 628-9504

ARHITEKTI

Arhitektka Ana Marija Sovič - Načrti in vodstvo novih zidanj, popravil, dekoracija in načrti za opremo - Rodríguez Peña 336, P. 6° ofic. 64. T. E. 45-2623 in 651-4206.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knavs — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — **Andrej Marolt** - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Alpe Hogar — **Stane Mehle** - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - **Andrej Marolt** - Pte. Illia (Ruta 8) N° 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmé. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje od sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

Cena največ štirih vrstic ★ 18.000,- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — ★ 55.000,-

Zveza slovenskih mater in žena**praznuje 25 let delovanja**

v soboto, 7. septembra 1991 ob 19. uri z zahvalno sv. mašo v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši; nato v obednici napitnica s srečolovom.

Vsi lepo vabljeni!

MUTUAL SLOGA - REDNI OBČNI ZBOR

bo v nedeljo, 25. avgusta 1991 ob 10.30 uri v Slovenski hiši, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. Dnevni red: Poročila Upravnega odbora in Nadzorstva; odobritev revaloracije Mutualovega premoženja in volitve članov odbora, ki so jim mandati zapadli 30. aprila 1991. Pred občnim zborom bo v cerkvi Marije Pomagaj maša za vse člane SLOGE, ki so umrli med lanskim in letošnjim občnim zborom. VSI ČLANI LEPO VABLJENI!

Upravni odbor

Prošnja

Zvezi slovenskih mater in žena je slikar inž. Uroš Žitnik, zelo znan ter upoštevan v Ljubljani in po svetu, poslal po posredovanju sorodnice in odbornice Marte Jeločnikove, eno izmed svojih umetnin v dar. Slika predstavlja znamenje na Koroškem. Namenile smo jo zrebrati kot 1. nagrado na naš dan ob 25-letnici delovanja Zveze. Prodajamo srečke po 50 tisoč avstralov po vseh slovenskih domovih in pri odbornicah, da zberemo vsoto za pomoči potrebne rojake. Vsak mesec namreč jih podpremo s skromno podporo vsaj 20; zato se obračamo na vso slovensko skupnost odprtih rok! Podprite naše prizadevanje za sorojake!

Odbor

V dobrodelni sklad ZSMŽ so darovali:

ga. Pavla Kremžar v spomin ge. A. Kraljeve ★ 500.000; ga. Pavči Eiletz v spomin ge. A. Rode, ge. A. Kraljeve, J. Petkovšku in dr. Bajlecu ★ 500.000; N.N. ★ 200.000 ter ga. Milka Pezdirc v spomin ge. A. Rode ★ 100.000.

Vsem lepa hvala!

OBVESTILA

PETEK, 16. avgusta:

Sestanek Lige žena-mati v San Martinu ob 18.30. Govori prof. Tine Vivod.

SOBOTA, 17. avgusta:

XXII. Pevsko-glasbeni festival v Slovenski hiši ob 20.30 uri.

V Slovenskem domu v San Martinu bo predaval ob 19.30 dr. Janez Zorec iz Pariza: Porodne tajne vesoljstva.

NEDELJA, 18. avgusta:

Romanje v Lourdes. Začetek ob 15.30

V Rožmanovem domu občni zbor ob 10.

SOBOTA, 24. avgusta:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 25. avgusta:

Občni zbor Mutual Sloga v Slovenski hiši ob 10. uri.

Obletnica Rožmanovega doma, po sv. maši bo skupno kosilo.

26. Mladinski dan v Carapachayu. Celodnevna prireditev

Žegnanje v San Martinu ob 11.30

MALIVILKO IN TISKARNA VILKO sporočata, da naj se rojaki obračajo nanju po telefonu 362-1346, ker tel. 362-7215 ne deluje.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

Propietario: Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono y Telefax: (54-1) 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak m.l.

Uredniški odbor:

Tone Miserit, dr. Katica Cukjati,

Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino ★ 360.000; pri pošiljanju po pošti pa ★ 400.000; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svobodno Slovenijo: v Trstu: Knjigarna Fortunato, Via Paganini 2; v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

Stavljenje: MALIVILKO

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
Estados Unidos 425

(1101) Buenos Aires - Tel.: 362-7215/1346

26. mladinski dan v Carapachayu

25. avgusta 1991

- ob 8.00: začetek tekmovanj v odbojki
- ob 10.15: dviganje zastav
- ob 10.30: sv. maša za rajne: Brigito Gričar, Fracija Mramorja in Marjana Trtnika
- ob 12.30: kosilo
- ob 18.30: kulturni program, nato prosta zabava

Žegnanje v San Martinu

Obletnica prve slovenske maše bo

v nedeljo, 25. avgusta:

— ob 11.30 sv. maša,

— nato kosilo v Slovenskem domu.

Vsi lepo vabljeni!

V nedeljo, 25. avgusta 1991, praznuje

Rožmanov dom

svojo 17. obletnico s celodnevno prireditvijo

- ob 11.30 sv. maša za rajne stanovalce, člane, odbornike in dobrotnike,
- pozdravni nagovor,
- skupno kosilo (pribor prinesite s seboj),
- bogata „rifa“

Prisrčno vabljeni vsi rojaki!

SDO

SFZ

Vabimo vas na naš

XXII. PEVSKO-GLASBENI VEČER

v soboto, 17. avgusta, ob 20.30 v Slovenski hiši

Sodeluje mladina iz vseh domov

Dobiček je namenjen za nakup zvočnih aparatov v Slovenski hiši.